

Kje drugje ne bi čakali, da bomo še le morali protestirati. Predpostavljamo bi se morali sami sramovati takega uradnika in bi ga o pravem času morali sami odstraniti. Senca pade na vse.

Ves učiteljski svet naj izve, da imamo v Jugoslaviji sreskega poglavarja, ki žali nesramno javno učitelje, naj izve ves svet, da je žalil sreski poglavar oni stan, ki je največ pripomogel in deluje za državo.

Dvigniti moramo svoj glas zoper vsako krivico, ki jo trpimo posamezno

ali skupno. Tako moramo tudi v tem slučaju vstati kot en mož solidarno z macedonskimi tovariši. Naj nas čujejo vsi, da hodimo čvrsto po poti, ki pelje k prosveti naroda, in učimo otroke in odrasle v edinem namenu in cilju čiste kulture, izobraženosti in ljubezni do Jugoslavije; vse druge priveske pa odločno zavračamo.

Kadar bo učiteljstvo dvignilo narod do lastne razsodnosti, bo tudi za nas prenehalo tutorstvo in drugo, kar se še dogaja danes.

Časopisne vesti o donošenju novega šolskega zakona.

Nar. Prosveta, 14. V. 1925:

Kod Ministra Prosvete.

Izvršni Odbor UJU posetio je 7. o. m. g. Ministra Prosvete u nameri da čuje njegovo mišljenje povodom raznih pitanja koja interesuju učiteljstvo a naročito pitanje zakona o nar. školama, koji bi trebao uskoro da prođe kroz Narodnu Skupštinu. Na pitanje g. Vuksanovića predsednika našeg Udruženja g. Ministar je odgovorio: da je on voljan da zakon o narod. školama bude što pre izglasan u Narodnoj Skupštini i smatra da će se ovaj važan zakon uzeti u pretres najdalje do prve polovine meseca jula.

Što se pitanja religijske nastave, koje je još uvek jedno od glavnih pitanja koje interesuje učiteljstvo g. Ministar je odgovorio: Da rešenje ovoga pitanja zavisi od shvatanja skupštinske većine ali želeći je da škola ostane potpuno nezavisna i slobodna od svakog stranog uticaja sem uprave i nadzora državnog.

Nar. Prosveta, 14. V. 1925:

Zakon o nar. školama.

Na prijemu Izvršnog Odbora UJU 7. t. m. g. Ministar Prosvete izjavio je,

da je projekat našeg zakona sada na razgledanju u Ministarskom Savetu. Čim se otuda vrati biće poslat našem listu, da se objavi.

On se nada da će Zakon izići pred Nar. Skupštinu u julu mesecu.

Jutro, 17. V. 1925:

Danes (16. t. m.) je kralj sprejel v avdijenci ministra prosvete Pribičevića, ki je med drugim poročal vladarju o osnutku novega enotnega zakona o osnovnem šolstvu. Kralj je podpisal ukaz, s katerim se minister Pribičević pooblašča, da zakonski projekt predloži Narodni skupščini v razpravo in sklepanje.

Novi šolski zakon uvađa v celi državi 8-letno šolsko dolžnost, uvađa za vse ozemlje institucijo krajin šolskih svetov ter za vsako oblast oblastni šolski svet. Zakonski projekt sloni na modernih pedagoških načelih ter bo z izenačenjem vzgojnih načel v našem osnovnem šolstvu v veliki meri pospešil razvoj enotnega nacionalnega mišljenja v našem narodu.

A. ADAMIČ:

Učiteljski pevski zbori — organizacija.

Mnogo se tozadevno sklepa, obljublja in ne izvrši. Mislim tu na okoliške zборе. Trati se črnilo, par idealistov se trudi in končno smo tam, kjer smo bili. Ker se po naših zborovanjih toliko ugiba, kako naj bi se oživotali zbori, bodi namen teh vrstic, da s par potezami očrtam pot, ki utegne voditi do pozitivnega uspeha.

Treba je pa veselja in dvakrat volje. Na šoli je kak harmonija, violina. Tam naj ta ali oni tovariš(ica) poučuje glasove pesmi, ki so določene za študij. Seveda je treba zopet nekoga določiti, ki se bo zavzel za to delo. V okrilju zbora naj se torej otvorijo odseki, katerih naloga bodi podrobno delo. Pri glavnih skušnjah, ki so ob priliki zborovanj, potem pevovodja nima pretežkega dela.

Pevovodja mora voditi evidenco. Zato je potrebno, da se vsi, ki bi sodelovali, pismeno prijavijo obenem z navedbo glasa (prosim lj. ok.). Ob priliki prve skušnje pa treba določiti odsekovne voditelje, da se jim, če potreba, dajo pojasnila, direktive itd.

Pesmi za študiranje naj objavlja pevovodja v stanovskem glasilu. Notni material bo delal največ težkoč. Svetu-

jem, da se za začetek pojo lažje pesmi iz pesmaric, n. pr. Mohorjeva pesmarica. Za prvo silo je tam mnogo lepih pesmi. Kasneje bi mogoče kdo proti odškodnini prevzel litografiranje posameznih glasov.

Na ta način bi zajadrali, a morje je morje.

Čemu vse to! bo rekel kdo. Zborujemo večkrat v manjših krajih. Ljudje so pač ljudje, pa čakajo, da bo nekaj. Pa ni nič — vino, klobasa in iz skrivnostnosti sladkega navdušenja kak — »škrjančki ali pa barka«. Pa je to že mnogo. To je eno. Petje je pa menda tudi nam samim v zabavo in razvedrilo. In to je drugo.

Bolj agilnim zborom (prosim mešanim zborom) se odpira perspektiva za kako turnejo, akademijo. V takem slučaju bi bilo treba skrbeti za raznoličnost sporeda.

Če pa ponekod ni zadosti pevskega materiala, pa mislim, da bi se vseeno dal oživeti vsaj kak kvintet.

Mnogo bi se dalo še govoriti o tem, pa naj končam. Na delo! Zavzemimo se za stvar in ne zanašajmo se na druge, da se nam ne bo godilo kot tam v vinskih goricač župniku, ki je za biro dobil sod — vode.

Pokrajinska skupščina UJU v Šoštanj 4. in 5. julija.

Učiteljsko društvo za šoštanjski okraj se je bavilo s predpripravami za Pokrajinsko skupščino UJU na odborovi seji 12. t. m. in na svojem zborovanju 14. t. m. V glavnih smernicah smo si porazdelili delo, da bomo lažje premagali razne ovire in da bomo pripravili dragim tovarišem in tovarišicam kolikor mogoče prijetno bivanje med nami.

Pripravljalnemu odboru, ki obstoja iz učiteljstva v Šoštanju in Velenju, načeluje društveni podpredsednik tovariš Martin Vrečko iz Šoštanja.

Določeni so vodniki za bližnje in daljše izlete po skupščini, pogovorili smo se radi prenočišč, prehrane in zabav — koje zadnje bo vodilo domače sokolsko društvo — ter o vsem drugem potrebnem.

Opis Šoštanja, Šaleške doline ter izletov preskrbita tov. ravnatelj Alojzij

Trobej in učitelj Martin Vrečko, kar izide v »Učit. Tovarišu«.

Oklic radi prijav in druge direktive udeležencem izide že v prihodnji številki, ko bodo dela že nekoliko napredovala. Za danes samo toliko: Pripravljalni odbor je na delu in bo storil vse, kar bo v njegovih močeh. Tovariše in tovarišice pa prosimo, da budno zasledujejo vse oklice in pozive v prihodnjih številkah »Učit. Tov.« do skupščine ter se strogo ravnajo po njih, ker je drugače vse delo brezplodno. Vsi dopisi zadevajoč skupščino, se naj naslovijo edino na: Upraviteljstvo osnovne šole v Šoštanju! Če kdo želi odgovor, naj priloži znamko, ker se drugače ne odgovori!

Pripravljalni odbor v Šoštanju.

Sklepi in resolucije učiteljstva pri okrajnih društvih.

—skl. Mariborsko učiteljsko društvo — mesto, 7. maja 1925 v Mariboru. Sprejete so bile sledeče resolucije:

1. Številne naredbe in razni zakonski predpisi se pri naših upravnih centralnih uradih dokaj različno interpretirajo. Prizadeti in v načelnih vprašanjih celotno učiteljstvo trpi vsled tega često moralno in gnotno škodo, osobito, ker mu manjka pravnega pouka oziroma denarnih sredstev za event. prizivno postopanje. Zato predlagamo:

Poverjeništvu ustanovi v smislu čl. 2. pravil UJU v okviru sedanjega stanovsko-obrambnega odseka »Pravno zaščito« po potrebi s pritegnitvijo odvetnikaveščaka, kateri prispeva vsak organiziran član letno gotov znesek, a uživa zato brezplačno pravno pomoč v obliki nasvetov, intervencij oziroma zastopstva, izvzemši v običajnih disciplinarnih slučajih.

2. Osnovna Nastava bodi smotrenejše urejena, personalije naj bodo ločene od zakonitih določb in stavljen na zadnje strani, tako da se zamorejo po njih izločiti posamezni letniki vezati v zbirke trajne vrednosti.

3. Srežkim šolskim referentom se naj prideli zadostno število pisarniških moči, tako da se zamorejo isti docela posvetiti svojemu pedagoško-didaktičnemu delu.

4. Poverjeništvu pozivljamo, da nujno posreduje pri izvršnem odboru UJU v Beogradu, da se postavi v novi šolski zakon določba, po kateri se z državnimi činovniki poročene učiteljice izenačijo s svojimi neporočenimi tovarišicami tako glede draginjskih doklad kakor glede stanarine. Želimo in zahtevamo ponovno tozadevno intervencijo poverjeništvu pri centrali v Beogradu.

5. Učiteljstvo Maribora je še danes prepričano o veliki važnosti ustanovitve SUUS. Ker se je za to ustanovitev izrekla pretežna večina društev, ponovno pozivamo poverjeništvu, da skuša ustanovitev uresničiti oziroma Samopomoč tako preustrojiti, da bo prevzela smotre SUUS.

6. Slov. Šol. Matica je prišla zadnji čas v nekako stagnacijo. Učiteljstva se ne informira dovolj točno o modernih pedagog. vprašanjih, tako da je še vedno prisiljeno iskati tudi za najaktualnejše reči pomoči pri tujih narodih. Slov. Šol. Matica naj pritegne v svoj delokrog vse voljne in zmožne moči iz srednjih, meščanskih in osnovnih šol. Začrta si naj določni in jasni delovni program za bodočnost. Občni zbori se naj v smislu čl. 21. društvenih pravil pravočasno razglašajo in naj se vrše ob času, ko se jih učiteljstvo lahko udeležuje. — Ne oblatorično članstvo, ampak smotreno delo ter umevanje duha in potrebe časa bode zagotovilo S. Š. M. prospevanje.

7. Učiteljski odsek Mariborskega učiteljskega društva dosega pri vzgoji naraščaja lepe moralne uspehe. Pri proučevanju razmer pa je prišel do zaključka, da je poleg moralne podpore za doseganje trajnih uspehov potrebna predvsem tudi gnotna podpora, s katero se mora pričeti že s prihodnjim šolskim letom. Apelirali bomo pri tem poleg druge javnosti tudi na učiteljstvo mariborske oblasti, ki bode brez dvoma rado sodelovalo po svojih močeh za svoj naraščaj tudi v tem oziru.

8. Ustanovijo se naj učiteljske zbornice, da se šola in učiteljstvo obvarujeta nepoklicanih lajskih in političnih vplivov. Ta naša zahteva tvori trajno točko našega bodočega programa, ki se naj propagira tudi med našimi južnimi tovariši.

9. Stare upokojece je popolnoma izjednačiti z upokojenci po novem činovniškem zakonu.

10. Nov zakon o stanovanjih bo imel za posledico splošno povišanje stanarin. Za državne uslužbence bo imelo to poleg v zakonu določenega stanarinskega poviška kot posledico še splošno povišanje cen vseh življenjskih potrebščin, ker bodo pridobitveni sloji vsa iz tega zakona nastala višja bremena (stanarine za lokale in stanovanja, višje mezde) pre-

valili na konsumenta. Društvo opozarja merodajne činitelje na te posledice in zahteva, naj ti pravočasno poskrbe da se državnemu uslužbenstvu določene stanarine zajedno z uveljavljenjem novega stanovniškega zakona dovoljno zvišajo ter tudi upokojemcem priznajo iste stanarine.

Predsednik se je zahvalil za pojasnila in pripomnil, da je res potrebno, da se razmotri vsaka stvar iz več vidikov ter se na ta način prihrani dosti nepotrebnega razburjenja. — Poverjeniku tov. Jelenču pa se je zahvalil za predavanje in važne informacije.

Nato so se vršile volitve delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino. Za pokrajinsko skupščino so bili izvoljeni delegatom: Predsednik tov. Alt, srežki šolski nadzornik tov. Tomažič in tovarišica Marija Tomažičeva, za državno skupščino v Subotici pa zgolj tov. predsednik.

Predsednik kakor tov. Tomažič sta učiteljstvo opozorila na pedagoški teden, ki ga priredi »Ped.-didakt. krožek v Mariboru« in zaprosila učiteljstvo da kulturno prireditve vsestransko podpira.

Po izčrpanem dnevnem redu je povabil predsednik vse navzoče na popoldanski prijateljski sestanek.

—skl. Učiteljsko društvo za ljubljansko okolico v Dev. Mar. v Polju, 2. maja 1925. Sklepi: 1. Odslej naj se izvoli za skupščine take delegate, od katerih se lahko pričakuje, da se bodo tudi aktivno udeležili delegacijskega dela. Slediti mora poročilo o skupščinskem delu.

2. Pred skupščinami naj skliče odbor sejo, na katero povabi tudi delegate, kateri naj prejmejo od odbora direktive za delo v skupščini.

3. Delegati za pokrajinsko skupščino v Šoštanju: Anton Urbančič — Horjul, Jos. Macarol — Šmartno in Bogomila Vidmarjeva — Moste; namestnika: Jos. Gole — Št. Vid nad Ljubljano, Fr. Trošt — Dev. Mar. v Polju.

Delegati za državno skupščino v Subotici: Jos. Gole — Št. Vid nad Ljubljano; namestnica: Marija Jarc — Moste.

4. Deluje naj se na to, da se oživotvori »Suus« po načrtu tov. Skutlja.

5. Vsi člani društva se zavežejo, da pristopijo kot podporniki k »Podpornemu društvu za učiteljski naraščaj v Ljubljani«.

6. UJU posreduje, da se pripozna šolski oder kot učilo.

—skl. Učiteljsko društvo za konjiški okraj v Ločah, 9. mja 1925. Sklepi. Učiteljstvo konjiškega okraja poziva UJU:

1. da — kot doslej — deluje neumorno na to, da državna uprava izpolni obveznosti napram svojim uslužbencem in izplača takoj, odštevši predujme, dolgovano diferenco od 1. oktobra 1923 do 30. aprila 1924.

2. da se prejemki z državnimi uradniki-učitelji poročenih državnih uradnic-učiteljic izenačijo s prejemki neporočenih, tako glede stanarine in osebnih doklad. Princip: Za enako delo tudi enako plačilo!

3. da se odpravijo krivični draginjski razredi, kajti na deželi je življenje izvzemši stanovanj, dražje kot v mestih, a vendar so prejemki nižji;

4. da pribori šolskim upraviteljem za njih posebno delo in odgovornost primerno nagrado, kar je možno tudi po čl. 40. uradniškega zakona. To je tudi upoštevati pri končni redakciji šolskega zakona;

5. da se poenostavi in pospeši nakazilo službenih prejemkov, pokojnin i. dr., da ne bodo čakali posamezniki na svoje borne prejemke do pol leta in še dalje, da mnoge celo smrt poprej zaloti, kar izrabljajo protidržavni elementi za rovarjenje in hujkanje proti državni upravi in državi sami;

6. da se avtomatično napreduje v vseh stopnjah osnovne in položajne plače ter stanarine, ker mnogi učitelji(ice) več let po usposobljenostnem izpitu ne dobe stalnega mesta; in

7. da se novi šolski zakon prevede z vsemi izvršilnimi predpisi in naredbami do začetka šolskega leta 1925/26.

Vestnik meščanskih šol.

—c Za meščanske šole je izšel »Spisek letnih in izpitnih ocen učenecv (učenk) IV. razreda o končnem izpitu« (cena 2 Din za polo) in »Pravila o končnem izpitu na mešč. šolah ljubljanske

in mariborske oblasti«. Po uradnih razpisih priredil Jos. Wester, inšpektor za srednje in strokovne šole. Cena 2 Din. Pri skupnem naročilu se dovoli 10% popust. Naroča se v »Učiteljski tiskarni«. Opozarjamo na današnji oglaš!

Pristopite k „Jugoslovenski Matici.“